

Ministern för högre utbildning och forskning
Helene Hellmark Knutsson
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Ett gemensamt inspel till en sammanhållen strategi för internationalisering av svensk högre utbildning

En strategi för internationalisering av den högre utbildningen formulerades senast i propositionen *Ny värld – ny högskola 2005*. Målen i den strategin är fortfarande aktuella men mot bakgrund av de förändringar som skett under det senaste decenniet, såväl i världen i stort som i den högre utbildningen i Sverige, behöver strategin förtydligas, omfokuseras och samordnas med andra politikområden.

En internationell strategi behöver ta hänsyn till lärosätenas autonomi och skilda profiler och ska utgöra ett stöd för lärosätena i deras internationaliseringsarbete. Vidare behöver en internationell strategi också tydliggöra andra myndigheters och organisationers roll och ansvar för att den internationella strategin ska kunna implementeras. Vi menar att ett övergripande mål för en internationell strategi skulle kunna formuleras som:

Att stärka Sverige som kunskapsnation, öka förmågan att attrahera internationell talang och utveckla ett förhållningssätt av globalt ansvar.

Internationalisering i den högre utbildningen har inte sällan främst kommit att förknippas med studenters och lärares rörlighet mellan länder, ofta med fokus på kvantitet snarare än på kvalitet och djup i mötet mellan olika kulturer. Internationell rörlighet behöver öka även fortsättningsvis men större hänsyn måste tas till hur utländska erfarenheter inlemmas i en medveten och systematisk interkulturell bildningssträvan. Kvalitet är viktigare än kvantitet.

Sveriges lärosäten har goda förutsättningar för att bidra till den politik för en rättvis och hållbar global utveckling (PGU) som sedan 2003 gällt för alla politikområden i Sverige. En ny strategi bör betona den högre utbildningens ansvar att genom sin forskning och utbildning aktivt påverka en sådan global utveckling, samtidigt som den även fortsättningsvis betonar vikten av ett internationellt engagemang för Sveriges konkurrenskraft och utveckling.

Ett strategiskt dokument behöver också ta hänsyn till att Sverige numera konkurrerar på en global kunskapsmarknad, där vi möter länder med starka ekonomiska drivkrafter både som samarbetspartners och konkurrenter. Det är ett vitalt svenskt intresse att vi har god förmåga att attrahera talang, både i form av välmotiverade studenter och engagerade forskare. Det finns ett behov av att öka den globala närvaron och att stärka synligheten av svensk högre utbildning och forskning på den internationella arenan, samt att skapa en förbättrad nationell förmåga att fånga upp initiativ och händelser i andra länder som kan ha betydelse för svensk utbildning och forskning.

Svensk högre utbildning behöver ge studenter goda förutsättningar för att utveckla förmågan att se sig själv och utbildningens kunskapsområde i ett internationellt sammanhang och att göra internationella jämförelser och reflektioner. Därmed kan man säkerställa att examinerade studenter är rustade för att inom sina olika sfärer driva utveckling mot bakgrund av de globala skeenden som alltmer genomgripande påverkar snart sagt alla yrkesområden. En starkare medvetenhet om globala system kan också tydliggöra vikten av att aktivt främja sådana värden som gagnat Sveriges utveckling, inte minst öppenhet och demokrati. Samtidigt kan den göra studenter bättre beredda att hämta nya insikter från andra länder och kulturer. Detta bidrar även till att göra svensk högre utbildning attraktiv för ett växande antal väl förberedda och välmotiverade utländska studenter som söker sin akademiska utbildning bland ett stort internationellt utbud.

Ett ökat inflöde av internationella studenter kan både gagna kvaliteten i utbildningen, bidra till kompetens för industri och välfärd samt i decennier framöver främja en positiv bild av Sverige utomlands. En ny strategi bör samordnas med andra relevanta politikområden, inte minst med migrations- och näringspolitiken, bland annat för att kunna undanröja hindren i nuvarande regelverk och rutiner gällande inkommande studenter samt deras etablering på arbetsmarknaden.

Ett av de viktigaste verksamhetsområdena och en av de största utmaningarna i lärosätenas internationaliseringsarbete ligger i att förstå och att agera i ett mångkulturellt samhälle på hemmaplan. Demografiska prognoser pekar på att inom en snar framtid väntas 25-30 procent av ungdomarna i Sverige i relevanta ålderskohorter vara födda utomlands. Att skapa bättre förutsättningar för interkulturella bildningsprocesser inom den högre utbildningen är därför ett angeläget mål. Ett annat är att skapa bättre fungerande system för att genom tillgodoräkning, validering, komplettering etc. tillvarata de kompetenser som en ökande migration tillför Sverige.

Vi ser fram emot den av departementet aviserade hearingen den 17 juni och att regeringen i samråd med lärosäten och berörda myndigheter utvecklar en sammanhållen strategi för internationalisering av svensk högre utbildning. Strategin bör ange övergripande syften men överlämna till lärosätena och myndigheterna att formulera konkreta handlingsplaner och mål.

Annika Rembe, generaldirektör
Svenska institutet

Helen Dannetun, ordförande
Sveriges universitets- och högskoleförbund

Harriet Wallberg, universitetskansler
Universitetskanslersämbetet

Ulf Melin, generaldirektör
Universitets- och högskolerådet